

[Christmas Møller.]

kommande, altsaa er det nødvendigt at gribe ind med en Lovgivning som denne.

Men er det nu overhovedet rigtigt, at der er Truster-saaledes, som man almindelig siger det, og saaledes, som jeg maa gaa ud fra, at den højtærede Minister ogsaa regner med det, da han overhovedet ikke har givet os de fjerneste Oplysninger om, hvad det er, han tænker paa?

Jeg vil heroverfor for det første pege paa, at vi jo har haft en Udvikling, som i meget høj Grad har været regulerende eller kunde have været det overfor store Virksomheder og den almindelige Virksomhed her i Landet, nemlig gennem Andelsbevægelsen. Man kan selvfølgelig ikke tænke sig, at Andelsbevægelsen paa nogen Maade skulde have til Hensigt at udnytte den almindelige Befolkning, nej, slikt tænker man sig kun med Hensyn til det frie Erhvervs Udøvere, slikt tænker man aldrig med Hensyn til Andelsbevægelsen, ej heller, naar der er lidt store Tab, der skal dækkes paa en eller anden Maade. Det kunde overhovedet ikke falde mig ind at insinuere noget saadant.

Hvordan er saa Forholdet for Andelsbevægelsen? Forholdet er dette, at i Januar 1929 opgøres det, at Andelsbevægelsen har en Trikotagefabrik, en Fabrik for Herreklæder, for Damekonfektion og Arbejdstøj, en Skotøjsfabrik og en Cyklefabrik i København. Den har en Krydderimølle og et Pakkeri i Aarhus, den har et Kafferisteri, en Chokolade- og Sukkervarefabrik i Kolding, den har en Cigar- og Tobaksfabrik i Esbjerg. Jeg syntes, det ærede Medlem Hr. P. Andersen talte om Tobakstrust, jeg skal senere vende tilbage til, hvilke Tal man opgiver for disse Virksomheder her i Landet. Andelsbevægelsen, som jeg maaske stemmemæssigt set maa have Lov til at sige, at det ærede Medlem har sine Fingre ude efter, har altsaa i Esbjerg en Cigar- og Tobaksfabrik, den har i Viby i Jylland en Reb-fabrik, en Sæbe-, en kemisk-teknisk- og en Margarinefabrik. Margarinefabrikationen er ogsaa en af de fortrustedes Virksomheder her i Landet, jeg skal senere komme tilbage til, hvorledes Statistisk Aarvog opgør Virksomhedernes Antal. Men Andelsbevægelsen har altsaa en saadan Margarinefabrik. I Roskilde har den et Garveri og en Træskofabrik. Ser jeg paa andre Omraader, kan jeg maaske lige i denne Forbindelse have Lov til at nævne, at der er ingen Tvivl om, at Andelsbevægelsen har en stor Cementfabrik, og at denne er i Gang. Vi har en Andelskulforretning, og de allerfleste

her i Landet ved i alt Fald, at den har haft en Andelsbank og har det den Dag i Dag.

Jeg siger overfor alle disse Andelsvirksomheder ikke andet end, hvad vi fra konservativ Side altid har sagt, de skal have Lov til at udfolde sig i fuldstændig Frihed, have Lov til fri Konkurrence overfor den selvstændige Købmand og overfor den selvstændige Fabrikant, og overfor Bankerne o. s. v. Den mest udprægede Frihed skal de have til at konkurrere; men jeg synes, det er rigtigt, at de da ogsaa tog Kaar lige med andre med Hensyn til Beskatning o. s. v. Det skal jeg dog ikke komme ind paa her, men jeg angriber aldeles ikke Andelsbevægelsen, vi anerkender dens mægtige Indflydelse navnlig som Salgsorganisation. Det har vi altid gjort, og det falder os ikke ind, at der ikke skal være den mest fuldkomne Frihed i alle disse Virksomheder og mere til. Men i samme Øjeblik, Stillingen er den, at Andelsbevægelsen — jeg har disse Oplysninger fra „Den Danske Andelsbevægelse“ — har denne Række af Virksomheder, tror jeg, at den højtærede Minister vil medgive mig, at det er et meget stort Spørgsmaal, om man nu ogsaa kan sige, at man paa disse Omraader, som man oftest nævner, har Virksomheder af en monopolagtig Karakter, Virksomheder af en trustagtig Karakter.

Jeg vender mig derefter til nogle af de Virksomheder eller Varegrupper, som man i særlig Grad angriber. Man siger, at vi har Øltrust her i Landet. Der var i 1927 her i Landet 226 Bryggerier; af hvilke de 33 bryggede skattepligtigt Øl, medens alle de andre var Hvidtølsbryggerier. Selv om jeg nu ser bort fra disse Hvidtølsbryggerier — men hvorfor skulde jeg gøre det, navnlig overfor den højtærede Handelsminister? — og kun tænker paa de 33, der brygger skattepligtigt Øl, vil man dog ikke kunne bestride, at der her er en Konkurrence til Stede. Selv om den højtærede Minister kan pege paa Carlsberg og Tuborg, der har arbejdet sig op i Kraft af en overordentlig teknisk Dygtighed, i Kraft af stort Snilde hos en Række af deres Ledere — hvor man i øvrigt kan pege paa, at Flertallet af Lederne indenfor disse Bryggerier er Folk, der selv har arbejdet sig op til de Stillinger, de har —, vil han dog sikkert ikke bestride, at her er Konkurrence.

I den By, Danmarks bedste By, som bekendt, som baade den højtærede Handelsminister og jeg repræsenterer, Odense, er Forholdet oven i Købet det, at der er to Bryggerier, fra gammel Tid af kaldt Højre- og Venstrebryggeriet; men vi har altsaa der